LABORATOIRES BOIRON

ANTONIO TIZZANO
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2006. március 30. [1]

I – Bevezetés

1. 2004. december 14-i ítéletével a Cour de Cassation az EK 234. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából az EK 88. cikk (3) bekezdése és a bizonyításra vonatkozó általános közösségi jogi elvek értelmezésére vonatkozó kérdéseket terjesztett a Bíróság elé.

2. Ezeket a kérdéseket a Laboratoires Boiron SA társaság (a továbbiakban: Boiron) által az Agence centrale des organismes de sécurité sociale (a továbbiakban: ACOSS) gyógyszerek közvetlen értékesítését terhelő tagállami adó címén kifizetett összeg visszatérítése iránt indított eljárás keretében terjesztették elő.

1 – Eredeti nyelv: olasz.

II – Jogi háttér

A közösségi jog

3. A vizsgált ügy tekintetében elsősorban az EK 87. cikk (1) bekezdésére kell hivatkozni, amely, amint ismert, a Szerződésben előírt eltérések kivételével előírja, hogy a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

4. Meg kell továbbá említeni az EK 88. cikk (3) bekezdését, amely az általunk vizsgált kérdésben kimondja:

„A Bizottságot az észrevételei megtételéhez szükséges időben tájékoztatni kell minden támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékról."

A nemzeti jog

5. A vizsgált ügyben irányadó nemzeti szabályozás megegyezik a Ferring-ügyben [2] ismertetett indítványomban leírtakkal, ezért a részletek tekintetében arra utalok vissza. Ennek megfelelően a jelen ügy szempontjából jelentősebb elemek kiemelésére szorítkozom.

6. Franciaországban két különböző, a gyógyszertárak gyógyszerellátásáról gondoskodó gyógyszerforgalmazási csatorna létezik, a gyógyszerforgalmazás az egyikben az úgynevezett nagykereskedőkön keresztül, míg a másikban a gyógyszer-laboratóriumok által folytatott közvetlen értékesítéssel történik.

7. A code de la santé publique (közegészségügyi törvénykönyv) R.5124-2. cikke értelmében nagykereskedőnek minősül „minden olyan vállalkozás, amely feldolgozás nélküli nagykereskedelmi forgalom céljából nem emberi kísérletekre szánt gyógyszerek vásárlásával és készletezésével foglalkozik".

8. Tevékenységük gyakorlása során a nagykereskedőknek eleget kell tenniük a francia hatóságok által megállapított különleges közszolgáltatási kötelezettségeknek a területen megvalósuló megfelelő gyógyszerforgalmazás biztosítása érdekében [3].

9. Ki kell emelni, hogy ezek a közszolgáltatási kötelezettségek csak a nagykereskedőkre vonatkoznak, és nem alkalmazhatóak a termékeik közvetlen – akár saját maguk általi (belső szervezeti egységük vagy leányvállalatuk útján), akár eseti megbízottak közreműködésével történő – értékesítése mellett döntő gyógyszer-laboratóriumokra.

10. A jelen ügyben meg kell említeni többek között az 1998. évi társadalombiztosítási finanszírozásról szóló, 1997. december 19-i 97-1164 törvényt (a továbbiakban: 1997. december 19-i törvény) [4], amely külön járulékot vezetett be a gyógyszer-laboratóriumok gyógyszertárakkal folytatott közvetlen gyógyszer-értékesítéseire. Egészen pontosan e törvény 12. cikke vezette be a code de la sécurité sociale-ba (társadalombiztosítási törvény) az L. 245-6-1. cikket, amely értelmében:

„A code de la santé publique L.596. cikke értelmében vett egy vagy több gyógyszert értékesítő vállalkozásoknak járulékot kell

2 – A C-53/00. sz. ügyben 2001. május 8-án ismertetett indítvány (2001. november 22-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-9067. o.]).

3 – 1998 februárjáig ezeket a kötelezettségeket az 1962. október 3-i rendelet (JORF 1962. október 12., 9999. o.) szabályozta. Ezt a szabályozást később módosította az 1998. február 11-i 98-79. sz. rendelet (JORF 1998. február 13., 2287. o.) és az 1999. március 4-i 99-144. sz. rendelet (JORF 1999. március 5., 3294. o.).

4 – JORF 1997. december 23., 18635. o.

fizetniük arra az adózás előtti eredményre, amelyre a gyógyszer-laboratóriumok közforgalmú, szövetkezeti és bányászegyesületi gyógyszertárakkal Franciaországban folytatott, az L.162-17. cikkben meghatározott felsorolásba tartozó gyógyszerek – kivéve a code de la santé publique L.601-6. cikkében meghatározott generikus gyógyszereket – nagykereskedelme révén tettek szert.

E járulék mértéke 2,5%."

A jelen cikk célja, hogy a nagykereskedelmi árrés egy részének a gyógyszer-laboratóriumoktól történő utólagos visszakövetelésével helyreállítsa a különböző forgalmazási csatornák közötti egyenlő bánásmódot. [...]

A negyedévenként megfizetendő járulék a járulékfizetést megelőző negyedév forgalmán alapul. A járulékot az Agence centrale des organismes de sécurité sociale szedi be és ellenőrzi. Végső soron a járulék a CNAMTS (Caisse nationale d'assurance maladie, nemzeti egészségbiztosítási pénztár) bevételét képezi."

11. A Caisse nationale d'assurance maladie finanszírozására bevezetett kérdéses járulék szándékosan terheli kifejezetten a gyógyszer-laboratóriumok közvetlen értékesítéseit (amelyek alól tehát kivételt képeznek a nagykereskedők értékesítései), hogy kiegyenlítse a különböző gyógyszer-forgalmazási csatornák közötti verseny feltételeit.

12. Mindez világosan kiderül az 1997. december 19-i törvény tervezetének indoklásából:

„Az utóbbi években a közvetlen értékesítések rendkívül gyors elterjedése azzal a veszéllyel jár, hogy felborítja a térítéses gyógyszer-forgalmazási rendszer egyensúlyát.

13. Meg kell jegyezni, hogy a code de la sécurité sociale L.245-6-1. cikkét a 2003. évi társadalombiztosítási finanszírozásról szóló, 2002. december 20-i 2002-1487 törvény[5] 16. cikke 2003. január 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte.

III – A tényállás és az alapeljárás

14. A Boiron homeopátiás gyógyszerek gyártására szakosodott gyógyszer-laboratórium, amely ezeket a termékeket Franciaországban közvetlen értékesítési rendszerben vagy nagykereskedők közvetítésével forgalmazza.

5 – JORF 2002. december 24., 21482. o.

15. E címen és az 1998. és 1999. évekre vonatkozóan az 1997. december 19-i törvényben bevezetett járulék (a továbbiakban: vitatott járulék) megfizetése érdekében a Boiron csak azt az eredményt jelentette be az ACOSS-nak, amelyet gyógyszertáraknak történt közvetlen értékesítéssel realizált, a nagykereskedők közvetítésével történt eladásokat nem.

16. Az ACOSS úgy ítélte meg, hogy ez utóbbi eladásokat is figyelembe kell venni a járulék kiszámításánál, ezért kijavítást eszközölt.

17. A Boiron bár vitatta a jogalapját, kifizette a kifogásolt összeget, majd fellebbezést nyújtott be az ACOSS igazgatási tanácsához.

18. Mivel az ACOSS-tól nem kapott választ, a Boiron a tribunal des affaires de sécurité sociale de Lyonhoz (lyoni társadalombiztosítási bíróság) fordult a kifizetett összeg visszatéríttetése iránti kérelmével, hivatkozva arra, hogy az EK-Szerződés 92. cikkére (jelenleg, módosítást követően EK 87. cikk) tekintettel a vitatott járulék alól a nagykereskedőknek nyújtott mentesítés jogellenes állami támogatásnak minősül.

19. 2000. június 3-án hozott ítéletével a fenti bíróság arra kötelezte az ACOSS-t, hogy térítse vissza a Boironnak az általa kért összeget. Másfelől az ACOSS által benyújtott fellebbezés alapján a fenti bíróság ítéletét a cour d'appel de Lyon (lyoni fellebbviteli bíróság) ítéletével később hatályon kívül helyezte.

20. A Boiron tehát felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Cour de cassation-hoz (semmítőszék); ez utóbbi, mivel kétségei merültek fel az állami támogatásokkal kapcsolatos közösségi ítélkezési gyakorlat hatályával kapcsolatban, 2004. december 14-i határozatával felfüggesztette az eljárást, és a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1. A közösségi jogot úgy kell-e értelmezni, hogy a társadalombiztosítás 1998. évi finanszírozásáról szóló, 1997. december 19-i 97-1164. törvény 12. cikkében foglalthoz hasonló járulék fizetésére kötelezett gyógyszer-laboratórium e járulék visszatérítettése érdekében joggal hivatkozhat arra, hogy a nagykereskedők járulékfizetési kötelezettségének hiánya állami támogatást valósít meg?

2. Igenlő válasz esetén, és ha a visszatérítés iránti kérelem eredményessége kizárólag a kérelmező által előadott tényektől függ, a közösségi jogot úgy kell-e értelmezni, hogy azok a nemzeti jogszabályok, amelyek a visszatérítést annak a – kérelmezőt terhelő – bizonyításától teszik függővé, hogy a kedvezményezettek részére juttatott előny meghaladja a nemzeti szabályozásban

rájuk nézve megállapított közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséből eredő többletköltségüket, vagy hogy a Bíróságnak az *Altmark*-ügyben 2003. július 24-én hozott ítéletében [Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg] lefektetett feltételek nem teljesülnek, olyan bizonyítási szabályok, amelyek gyakorlatilag lehetetlenné teszik vagy rendkívül megnehezítik a code de la sécurité sociale 245-6-1. cikkében foglalthoz hasonló kötelező járulék visszatérítését, amit az illetékes hatóság előtt azon okból kértek, hogy a nagykereskedők részére biztosított járulékfizetés alóli mentesség az Európai Közösségek Bizottságának be nem jelentett állami támogatást valósít meg?"

21. Ki kell emelni, hogy az eljárás folyamán az Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf) később az ACOSS jogutódja lett.

22. Az így megindult eljárásban a Boiron, az Urssaf, a francia kormány és az Európai Közösségek Bizottsága terjesztett elő írásbeli észrevételeket, illetve vett részt a 2005. október 13-án megtartott tárgyaláson.

IV – Jogi elemzés

Az első kérdésről

Előzetes észrevételek

23. Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az alapeljárásban szereplő járulék vizsgálata a fent hivatkozott *Ferring*-ügyben már megtörtént. Ebben az ügyben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az említett járulék, mivel kizárólag a gyógyszer-laboratóriumok általi közvetlen gyógyszereladást terheli, a nagykereskedőknek nyújtott állami támogatásnak minősül, amennyiben az abból szerzett előnyük – hogy nem kötelezettjei a gyógyszerek közvetlen értékesítése utáni járulék fizetésének – meghaladja a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséből eredő többletköltségüket [6].

24. Emlékeztetni kell arra is, hogy Franciaország a 2002. december 20-i törvénnyel eltörölte ezt a járulékot.

25. A jelen eljárásban felvetett kérdés ennélfogva kizárólag az eltörlést megelőző években kivetett adó esetleges versenyellenes

6 – A 2. lábjegyzetben hivatkozott ítélet 14–29. pontja.

hatásaira korlátozódik. Első kérdésével a Cour de cassation valójában arra vár választ, hogy azok a vállalkozások, amelyek megfizették ezt a járulékot, bíróság előtt kérhetik-e a visszatérítést, amennyiben megállapítható hogy az egyfajta támogatást valósított meg.

26. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a Bíróság ítélkezési gyakorlata nem teljesen egyértelmű e kérdésben. A Banks-ügyben hozott ítéletben a Bíróság látszólag valóban kizárta főszabályként annak lehetőségét, hogy a járulékfizetésre kötelezett személyek arra hivatkozva vonják ki magukat a járulékfizetés alól, vagy érjék el annak visszatérítését, hogy más személyek mentesítése állami támogatásnak minősül [7]. Ezt a véleményt a Sea-Land Service és Nedlloyd Lijnen ügyben hozott ítélet is megerősítette [8].

27. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság kifejti azt is, hogy a véleménye szerint a Banks-, illetve a Sea-Land és Nedlloyd Lijnen ügyben tárgyalt kérdésekkel azonos problémákat felvető, fent hivatkozott Ferring-, valamint GEMO-ügyben [9] a Bíróság nem zárta ki egyértelműen a fenti lehetőséget. A Van Calster és társai ügyben hozott ítéletben a Bíróság mindenesetre elfogadta, hogy meghatározott körülmények között a nemzeti bíróságok elrendelhetik egy támogatási intézkedés szerves részét képező adó vagy járulék visszafizetését [10].

Értékelés

28. Mindenekelőtt aligha kell emlékeztetni arra, hogy a támogatások közösségi ellenőrzése az egyes nemzeti intézkedések által az azonos ágazaton belüli vállalkozások közötti versenyben előidézett torzulások elkerülésére irányul. Következésképp, amennyiben megállapításra kerül, hogy valamely nemzeti intézkedés nem összeegyeztethető támogatásnak minősül, az eredeti állapot helyreállításával meg kell szüntetni az ezen intézkedés által előidézett torzító hatásokat [11]. Főszabályként ez a helyreállítás akkor valósul meg, ha a kezdeményezetteket kötelezik, hogy a jogellenes támogatásokat az azokat nyújtó szervezetek részére fizessék vissza; az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a támogatás visszatérítése a jogellenesége megállapításának logikus következménye [12].

7 – A C-390/98. sz. ügyben 2001. szeptember 20-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-6117. o.) 80. pontja.

8 – A C-430/99. és C-431/99. sz. ügyben 2002. június 13-án hozott ítélet (EBHT 2002., I-5235. o.) 47. pontja.

9 – A C-126/01. sz. ügyben 2003. november 20-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-13769. o.).

10 – A C-261/01. és C-262/01. sz. ügyben 2003. október 21-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-12249. o.) 53. és 54. pontja.

11 – Lásd egyebek között a C-278/92–C-280/92. sz. Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1994. szeptember 14-én hozott ítélet (EBHT 1994., I-4103. o.) 75. pontját és a C-348/93. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1995. április 4-én hozott ítélet (EBHT 1995., I-673. o.) 26. pontját.

12 – Lásd különösen a C-142/87. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1990. március 21-én hozott ítélet (EBHT 1990., I-959. o.) 66. pontját és a (11. sz. lábjegyzetben hivatkozott) Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 26-27. pontját.

29. A vizsgált esetben, mivel a hivatkozott támogatás az aszimmetrius módon, kizárólag a gyógyszer-laboratóriumokkal szemben bevezetett, így a (járulékmentes) nagykereskedőket előnyben részesítő vitatott járulék kivetésével valósul meg, a versenyhelyzet helyreállítása úgy is megvalósítható, hogy a nagykereskedők a részükre biztosított lényeges adócsökkentésnek megfelelő összeget fizetnek meg.

30. Amint azt a fentiekben kifejtettem, a Boiron nem ezt az utat követte, hanem éppen ellentétes álláspontra helyezkedett. Ahelyett ugyanis, hogy kérte volna a nagykereskedők kötelezését is a járuléknak megfelelő összeg megfizetésére, az általa – véleménye szerint – jogalap nélkül kifizetett összeg visszafizetését kérte a nemzeti bíróságtól. Ettől kezdve azt kell megvizsgálni, hogy a jelen ügyhöz hasonló esetben egy ilyen eljárás megengedhető-e az esetleges támogatás által okozott torzító hatások megszüntetése és az eredeti állapot helyreállítása érdekében.

31. E kérdésben a felek teljesen eltérő álláspontra helyezkedtek. A Boiron fenntartja, hogy a jelen ügyben a vitatott járulék megfizetésére kötelezett vállalkozások által befizetett összeg visszatérítése a legmegfelelőbb eszköz a verseny állítólagos torzulásainak megszüntetésére. Az alapügy felperese szerint továbbá a jelen esetben a támogatás ugyanis nem a nagykereskedők járulékmentességében valósul meg, hanem abban, hogy a gyógyszer-laboratóriumokat olyan járulék fizetésére kötelezik, amelyet kizárólag a két különböző vállalkozás-típus közötti egyenlőtlen adóügyi bánásmód – az egyensúly állítólagos helyreállításának céljából történő – kialakítása miatt hoztak létre.

32. A Bizottság, az Urssaf és a francia kormány ezzel szemben azt állítja, hogy egy ilyen kereset nem megengedhető, mivel nem alkalmas az intézkedés esetleges versenyellenes hatásainak kiküszöbölésére; épp ellenkezőleg, a közösségi jog megsértését fokozza, mivel kibővíti a járulékmentes személyek, és ennélfogva a támogatásban részesülők körét. A Bizottság szerint a Boiron számára az egyetlen út egy arra irányuló kereset indítása lett volna, hogy az államot kötelezzék a nagykereskedők részére jogellenesen nyújtott támogatás visszakövetelésére.

33. Mindenekelőtt felhívom a figyelmet, hogy a Bíróságnak már volt alkalma nyilatkozni a jelen ügyben előterjesztett visszatérítés iránti kérelemhez látszólag hasonló kérelmek kérdésében.

34. Amint azt már jeleztem, a Bíróság ugyanis azt állapította meg, hogy az adómentességek útján nyújtott támogatások esetén „a kötelező járulékfizetésre kötelezett személyek *nem* hivatkozhatnak arra, hogy állami támogatásnak minősül az olyan men-

tesség, amelyben más személyek részesülnek, annak érdekében, hogy kivonják magukat az említett járulék megfizetése alól"[13] vagy „elérjék annak visszatérítését"[14].

35. Hasonló esetben ugyanis nem maga az – adózás területén meglévő egyéb tagállami hatáskör jogszerű gyakorlásának körébe tartozó – adóintézkedés, hanem az egyes adóalanyoknak biztosított mentesség valósítja meg a támogatásra vonatkozó közösségi szabályokkal esetlegesen ellentétes támogatási intézkedést[15].

36. Ennélfogva éppen ezt a mentességet és az adóintézkedésnek kizárólag ezt a vonatkozását kell kifogásolniuk a támogatás fennállására hivatkozó felpereseknek. A Bíróság következésképp kimondta, hogy az ehhez hasonló esetekben a verseny torzulását mindig a nyújtott támogatás visszakövetelésével kell kiküszöbölni, meghatározva emellett e visszakövetelés feltételeit is: „kizárólag a [...] hatóságok kötelezhetik a támogatásból részesülő vállalkozásokat a részükre jogellenesen biztosított adómentesség összegének megfelelő összeg visszatérítésére"[16].

37. A jelen esetet ugyanakkor meg kell különböztetni a fent leírttól.

38. A közvetlen értékesítések megadóztatását bevezető nemzeti jogszabály ugyanis nem (jogszerűen létrehozott) általános adót vezet be, amelyhez bizonyos vállalkozások egyidejű (és jogellenes) járulékmentessége kapcsolódik. Éppen ellenkezőleg, egy „aszimmetrikus" módon kivetett járulékról van szó, amely csak néhány gazdasági szereplőt (a gyógyszer-laboratóriumokat) érint, de nem vonatkozik más, ez előbbiekkel versenyhelyzetben lévő szereplőkre (nagykereskedők), mivel célja ez utóbbiak többletterheinek kompenzálása.

39. A jelen ügy tehát egy teljesen egyedi eset, amelyben, amint arra a Bíróság a Ferring-ügyben hozott ítéletben is rámutatott anélkül, hogy ezt bárki vitatta volna, a vitatott járulék bevezetésének alapvető célja, hogy az egyenlőtlen adóügyi bánásmód révén kompenzálja a két vállalkozói csoport közötti állítólagos aszimmetriát.

40. Az 1997. december 19-i törvény előkészítő anyagaiból (valamint a francia Conseil constitutionnel egyik határozatából) ugyanis egyértelműen kiderül, hogy a kizárólag a gyógyszer-laboratóriumok által megvalósított közvetlen értékesítésekre vonatkozó

13 – A (7. lábjegyzetben hivatkozott) Banks-ügyben hozott ítélet 80. pontja, kiemelés tőlem. Lásd még e tárgyban a C-437/97. sz., EKW és WEIN & Co. ügyben 2000. március 9-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-1157. o.) 52. pontját és a C-36/99. sz. Ideal tourisme ügyben 2000. július 13-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-6049. o.) 20. pontját.

14 – A C-266/04–C-270/04, C-276/04. és C-321/04–C-325/04. sz., Casino France és társai ügyben 2005. október 27-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-9481. o.) 44. pontja.

15 – E tekintetben lásd különösen a (14. lábjegyzetben hivatkozott) Casino France és társai ügyben Stix-Hackl főtanácsnok által 2005. július 14-én ismertetett indítvány 38. pontját.

16 – A C-183/91. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 1993. június 10-én hozott ítélet (EBHT 1993., I-3131. o.) 17. pontja.

járulék kivetése a nagykereskedőknek kedvezőbb adózási rendszer bevezetésére irányult, így ellensúlyozva a nagykereskedőknek – a francia törvényhozók szerint – a közszolgáltatási kötelezettségükből eredő hátrányos versenyhelyzetét [17].

41. A jelen esetben tehát nem egy járulékot jogszerűen bevezető első rendelkezésről, és az ezen járulék alól jogellenes mentességeket létrehozó második rendelkezésről van szó. Épp ellenkezőleg, maga a járulékot kivető rendelkezés lehet vélelmezetten jogellenes, mivel olyan vállalkozások számára biztosít versenyelőnyt, amelyek nem alanyai ennek a járuléknak. Ebből következően éppen a járulék (kizárólag) egy bizonyos vállalkozói kategória számára aszimmetrikus módon történő kivetése valósíthat meg esetleges támogatást.

42. Ilyen körülmények között úgy tűnik, hogy elvileg nincs akadálya annak, hogy ezek a vállalkozások illetékes nemzeti bíróságok előtt vitassák a járulék jogszerűségét, és annak visszatérítését kérjék.

43. Ezt a megoldást mindenekelőtt közvetve megerősíteni látszik az úgynevezett adójellegű járulékok kivetésére vonatkozó ítélkezési gyakorlat, azaz az olyan esetek, amikor a jogellenes állami támogatás – az egyes alanyok javára nyújtott támogatások formájában – egy kifejezetten erre a célra létrehozott járulékból (azaz az adójellegű járulékból) összegyűjtött alap felhasználásában nyilvánul meg. A vállalkozások által e címen megfizetett járulékok összege ezekben az esetekben szolgál az állami támogatási intézkedés finanszírozására.

44. E kérdésben emlékeztetni kell arra, hogy a fent hivatkozott Van Calster és társai ügyben hozott, az alapügy felperese által is felhozott ítéletben a Bíróság megerősítette: „ha a bejelentési kötelezettség megsértésével hajtottak végre olyan támogatási intézkedést, amelynek finanszírozási módja annak *szerves részét* képezi, a nemzeti bíróságok kötelesek főszabály szerint a kifejezetten e támogatás finanszírozására kivetett adók vagy járulékok *visszatérítését elrendelni*" [18]. A Bíróság szerint csak így állítható helyre az eredeti állapot mind a támogatásból jogellenesen részesülő, mind azon vállalkozások tekintetében, akiknek jogellenes támogatást kellett finanszírozniuk [19].

45. Következésképp, véleményem szerint a jelen esetben az adójellegű járulékokhoz hasonlóan kötelező és szükségszerű kapcsolat (sőt igazi azonosság) állapítható meg a

17 – Lásd a (2. lábjegyzetben hivatkozott) Ferring-ügyben hozott ítélet 19. pontját. Lásd még a fenti 12. pontot.

18 – A 10. lábjegyzetben hivatkozott ítélet 53. és 54. pontja; kiemelés tőlem.

19 – Lásd e tekintetben a C-34/01–C-38/01. sz. Enirisorse-ügyben 2003. november 27-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-14243. o.) 44. és 45. pontját.

járulék és az adókedvezmény között [20]. Gyakorlatilag a feltételezetten a megkülönböztetetten a nagykereskedők részére biztosított előny, amint arra már rámutattam, az 1997. december 19-i törvény által bevezetett járulék aszimmetrikusságából fakad, mivel pontosan a kizárólag bizonyos vállalkozásokat terhelő e járulék aszimmetrikus kivetése az, amely továbbra is feltételezetten előnyös helyzetet eredményez azon vállalkozások számára, amelyek ennek a járuléknak nem alanyai.

46. Másként megfogalmazva a gyógyszerlaboratóriumok járulékfizetési kötelezettsége, és a nagykereskedők járulékmentessége lényegében az e járulék által bevezetett francia intézkedés két elválaszthatatlan oldalát képezi.

47. Ez azonban nem minden. Ezenkívül meg kell állapítani, hogy a gyógyszer-laboratóriumok által megfizetett járulék, bár csak közvetett módon, befolyásolja a nagykereskedők számára nyújtott támogatás mértékét is. Az az előny ugyanis, amelyet ez utóbbiak amiatt élveznek, hogy a versenytársaik a vitatott intézkedés hatálya alá tartoznak, szükségszerűen a vitatott járulék mértékétől függ, mivel világos, hogy ez utóbbi minél magasabb, a járulékmentességben részesülő versenytárs vállalkozások versenyelőnye annál jelentősebb.

48. Következésképp, a Bizottság és az Urssaf által képviselt állásponttal ellentétben a kérdéses járulékot a támogatási intézkedés szerves és elengedhetetlen részének kell tekinteni, mivel – ismétlem – éppen ennek az aszimmetrikus járuléknak az 1997-es bevezetése biztosított versenyelőnyt a nagykereskedők számára, és okozott ennélfogva torzulásokat az ágazatban fennálló versenyben.

49. Azonban, ha ez a helyzet, akkor az alapügy felperese által javasolt, és a járulék hatásainak (a járulékfizetésre köteles vállalkozások által megfizetett hozzájárulás visszatérítése révén történő) megszüntetésében álló megoldás, úgy tűnik, kifejezetten hatékony eszköz lehet az eredeti állapot helyreállításához [21].

50. A járulék által kifejtett hatások megszüntetésével valójában mindössze helyreállítanánk az ezen járulék bevezetését megelőző, azaz azt az állapotot, amelyben a nagykereskedők és a gyógyszer-laboratóriumok nem voltak alanyai egyenlőtlen adóügyi bánásmódnak.

51. Emellett, amennyiben a járulék aszimmetrikus kivetése jogellenes támogatási intézkedést valósít meg, meggyőzőnek tar-

20 – A járulék és a támogatási intézkedés közötti kapcsolat alapvető fontosságáról lásd a C-174/02. sz. Streekgewest-ügyben 2005. január 13-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-85. o.) 22. és azt követő pontjait.

21 – Emlékeztetőül: ezt a lehetőséget már felvázoltam a (2. lábjegyzetben hivatkozott) Ferring-ügyben ismertetett indítványom 22. és 23. pontjában.

tom a Boiron által kifejtett feltevést, amely jogellenesnek tekinti azon aktusokat, amelyekkel a francia hatóságok beszedték a jogellenesen (kizárólag) a gyógyszer-laboratóriumokkal szemben kivetett járulékot.

52. E tekintetben emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint „[a] nemzeti bíróságoknak a jogalanyok körében, akiknek módjukban áll kihasználni [az EK 88. cikk (3) bekezdés] figyelmen kívül hagyását, a nemzeti joguk szerinti valamennyi következményt alkalmazniuk *kell*, mind a *támogatási intézkedések végrehajtására vonatkozó jogi aktusok érvényességét* illetően, mind az e rendelkezés vagy esetleges ideiglenes intézkedések ellenére nyújtott pénzügyi támogatások visszafizettetését illetően" [22].

53. Amint azt tudjuk, a nemzeti bíróságok az EK 88. cikk (3) bekezdésének közvetlen hatálya alapján jogosultak és kötelesek ezen jogalanyok jogainak védelmében eljárni [23]. És ez, amint az ebből az idézett bekezdésből kiderül, arra kötelezi a bíróságot, hogy tegyen meg minden, nemzeti joga szerint lehetséges intézkedést a jogalanyok védelmének eléréséhez.

54. A fentiek figyelembevételével nem látunk olyan indokot, amely a jelen ügy egyedi körülményei között megakadályozná a nemzeti bíróságot a jogellenes támogatással érintett vállalkozások védelmében, a Boiron által előterjesztett kérelemhez hasonló visszatérítés iránti kérelem elbírálása során.

55. Ezenfelül – a francia kormány, az Urssaf és a Bizottság álláspontjával ellentétben – úgy tűnik, ez a megoldás az intézkedés kedvezményezettjei számának a vitatott járulék megfizetésére kötelezett vállalkozások hátrányára történő emelésével nem fokozná a jogellenességet. Épp az ellenkezője tűnik igaznak. Ez a megoldás ugyanis a jogellenes járulékkal hátrányosan érintett vállalkozások számának csökkenéséhez vezethet, ennélfogva leszűkítheti a járulék aszimmetrikus hatályát, és ennek következtében az utóbbi versenyellenes hatásait.

56. Másrészről meg kell állapítani, hogy ha a Bíróság olyan határozatot hozna, amelyben elfogadná a vitatott járulék visszatérítését, valószínűleg jelzésértékű lenne a többi gyógyszer-laboratórium számára, akik a kérdéses támogatás miatt hátrányosan érintettnek érzik magukat. A Boironhoz hasonlóan ugyanis valamennyi körültekintő gazdasági szereplő kezdeményezheti a járulék címén jogalap nélkül kifizetett összeg visszatérítését.

22 – A C-354/90. sz., Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires és a Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon ügyben 1991. november 21-én hozott ítélet (EBHT 1991., I-5505. o., [a továbbiakban: Saumon-ítélet]) 12. pontja, kiemelés tőlem. Lásd még a C-39/94. sz. SFEI-ügyben 1996. július 11-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-3547. o.) 40. pontját.

23 – A C-120/73. sz. Lorenz-ügyben 1973. december 11-én hozott ítélet (EBHT 1973., 1471. o.) 7. pontja.

57. Egy ilyen megoldás eljárás-gazdaságossági szempontból is előnyösnek tűnik, mivel így a jelen esetbelihez hasonló jogellenes támogatási intézkedéssel hátrányosan érintett jogalanyok jogainak bírói védelme is kevésbé költséges lenne. Az ezzel ellentétes – a Bizottság által javasolt – megoldás ugyanis a Boiron által előterjesztett visszatérítés iránti kérelem elutasítását, illetve annak szükségességét jelentené, hogy e vállalkozás ismételten a nemzeti bírósághoz forduljon azzal a céllal, hogy elérje, hogy az illetékes hatóságokat kötelezzék a vitatott hozzájárulás hatályának azon vállalkozásokra történő visszamenőleges kiterjesztésére, amelyek eredetileg nem tartoztak a hatálya alá. Ugyanakkor nehéz lenne tagadni, hogy ez a megoldás sokkal bonyolultabbá, költségesebbé és bizonytalanabbá tenné a vitatott járulék versenyellenes hatásainak kiküszöbölését. Ez annál is inkább igaz, mivel a 2002. december 20-i törvénnyel a francia hatóságok ahelyett, hogy a járulékot a nagykereskedőkre is kiterjesztették volna, inkább megszüntették azt.

58. Ennek megfelelően meg kell jegyezni, hogy ha a nemzeti bíróságnak a fentiek szerint kell eljárnia, nem a Boiron által megfizetett járulék teljes összegének visszafizetését kell elrendelnie, hanem csupán azon rész megtérítését, amely meghaladja az úgynevezett többletköltségeket. Amint azt a Bíróság a fent hivatkozott Ferring-ügyben hozott ítéletben megállapította, a nagykereskedők részére esetleg jogellenesen nyújtott előny mértéke nem az állam által be nem szedett járulék összegével, hanem kizárólag az e vállalkozásokra nézve megállapított közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséből eredő többletköltségeket meghaladó összegekkel egyezik meg [24].

59. Ennek megfelelően kizárólag a közszolgáltatási kötelezettségek állítólagos túlkompenzációjának megfelelő, kifizetett hozzájárulási részt kell a gyógyszer-laboratóriumokkal szembeni jogalap nélküli adótehernek és a nagykereskedők javára szóló jogellenes előnynek tekinteni.

60. Értelemszerűen a nemzeti bíróságnak kell elsősorban arról megbizonyosodnia, hogy a nagykereskedőknek biztosított csökkentésben található-e támogatási elem, másodsorban adott esetben pedig meghatároznia annak pontos összegét. E tekintetben csupán arra kívánom felhívni a figyelmet, hogy a fent hivatkozott Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítéletben a Bíróság kifejtette, hogy ha a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtásával megbízott vállalkozások kiválasztása nem közbeszerzési eljárás keretében történik, a

24 – Valamint amennyiben a Ferring-ügyben hozott ítéletből és a C-280/00. sz. Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben 2003. július 24-én hozott ítéletben (EBHT 2003., I-7747. o.) meghatározott egyéb feltételek is teljesülnek. Emlékeztetek arra, hogy az Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítélet 89–93. pontjában a Bíróság felsorolja azokat a feltételeket, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy valamely közszolgáltatási kötelezettségeket teljesítő vállalkozás részére juttatott ellentételezés ne minősüljön állami támogatásnak: 1) a kedvezményezett vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettség teljesítésével bízták meg, és ezeket a kötelezettségeket világosan meghatározták; 2) az ellentételezés számolásának alapjául szolgáló feltételeket tárgyilagos és átlátható módon, előzetesen megállapították; 3) az ellentételezés nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtásához egészben vagy részben szükséges költségeket, figyelemmel az érintett bevételekre és a méltányos nyereségre; 4) ha a választás nem közbeszerzési eljárás keretében történik, az ellentételezés mértékét azon költségek elemzése alapján kell megállapítani, amelyek egy átlagos, jól vezetett vállalkozásnál – amikor a szóban forgó közszolgáltatási kötelezettségeket végrehajtja – felmerülnének.

szükséges ellentételezés mértékét azon költségek elemzése alapján kell megállapítani, amelyek egy átlagos, jól vezetett és megfelelően felszerelt vállalkozásnál a szükséges közszolgáltatási követelmények kielégítésénél – amikor ezeket a kötelezettségeket végrehajtja – felmerülnének, figyelemmel az érintett bevételekre és a kötelezettség végrehajtásából folyó méltányos nyereségre [25].

61. A fentiek fényében javaslom, hogy a Bíróság a Cour de Cassation első kérdésére azt a választ adja, hogy a közösségi joggal nem ellentétes, ha az 1997. december 19-i törvény 12. cikkében foglalthoz hasonló járulék fizetésére kötelezett gyógyszer-laboratórium annak érdekében, hogy visszatérítsse azt a kifizetett összeget, amely a nagykereskedők által jogtalanul szerzett gazdasági előnynek felel meg, arra hivatkozik, hogy a nagykereskedők járulékfizetési kötelezettségének hiánya állami támogatást valósít meg.

A második kérdésről

Előzetes észrevételek

62. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra a kérdésre vár választ a Bíróságtól, hogy ellentétesek-e a közösségi joggal azok a nemzeti jogszabályok, amelyek a közszolgáltatás ellátásáért a vállalkozásoknak nyújtott ellentételezés (jelen esetben a nagykereskedők számára biztosított csökkentés) támogatási jellegére hivatkozó kérelmezőt kötelezik annak bizonyítására, hogy ez az ellentételezés meghaladja az e vállalkozásoknak a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséből eredő költségeit.

63. Az itt vizsgált kérdésében a kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt a francia polgári törvénykönyv 1315. cikkére hivatkozik, amelynek értelmében „[a]nnak kell bizonyítania a kötelezettség teljesítését, aki azt kifogásolja". Másfelől kiemeli, hogy a polgári eljárásról szóló új törvénykönyv 9. cikke szerint a feleknek kell saját állításaikat a törvénynek megfelelően bizonyítaniuk.

64. Ezen rendelkezések értelmében – folytatja a Cour de Cassation – maguknak az állami intézkedéssel szemben fellépő egyes személyeknek kell bizonyítaniuk, hogy az adott intézkedés a Szerződés értelmében állami támogatást valósít meg. A közszolgáltatási kötelezettséget teljesítő személyek részére nyújtott állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ügyekben tehát a felperesnek kell bizonyítania, hogy nem teljesülnek a támogatás fennállását kizáró feltételek (különös tekintettel azokra, amelyeket az

25 – A 24. lábjegyzetben hivatkozott Altmark-ügyben hozott ítélet 93. pontja.

Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítélet fektetett le) [26].

65. Végül, a teljesség érdekében a kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet, hogy a polgári eljárásról szóló új törvénykönyv 10. cikke lehetővé teszi a bíróságnak, hogy hivatalból minden jogilag megengedhető bizonyításfelvételt elrendeljen. Hangsúlyozza ugyanakkor, hogy e rendelkezés puszta lehetőséget biztosít a nemzeti bíróságnak erre, és nem kötelezi arra, hogy kiegészítse a felperes rendelkezésére álló esetlegesen hiányos információkat.

66. Ennek alapján a Cour de Cassation azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a nemzeti jogszabályokat – ahogy azok ismertetésre kerültek – a közösségi joggal összeegyeztethetetleneknek kell-e tekinteni amiatt, hogy olyan bizonyítási szabályokat tartalmaznak, amelyek gyakorlatilag lehetetlenné teszik, vagy rendkívül megnehezítik a fenti jogok védelmét.

Értékelés

67. Mindenekelőtt felhívom a figyelmet arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a közösségi szabályozás hiányában a hatáskörrel rendelkező bíróságok meghatározása és a közösségi jogra alapított jogok védelmét a jogalanyok számára biztosító keresetekre vonatkozó eljárási szabályok kialakítása az egyes tagállamok nemzeti jogrendszerének feladata, e szabályok azonban egyrészt nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek a hasonló tagállami jogi keresetekre vonatkoznak, másrészt nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé a közösségi jogrend által biztosított jogok érvényesítését. [27]

68. A kérdést előterjesztő bíróság által megjelölt nemzeti eljárási rendelkezések vizsgálatára áttérve megállapítható, hogy ezek a szabályok csupán – egy töretlen jogi alapelv szerint – azt meghatározó rendelkezések, hogy annak a félnek kell bizonyítania a kérelme alapját képező tényeket, aki bíróság előtt kíván jogot érvényesíteni; ezt a szabályt gyakran a következő latin szállóigével fejezik ki: *ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat* [28].

26 – Lásd a fenti 24. lábjegyzetet.

27 – Lásd, többek között, a 33/76. sz. Rewe-ügyben 1976. december 16-án hozott ítélet (EBHT 1976., 1989. o.) 5. pontját; a 199/82. sz. San Giorgio ügyben 1983. november 9-én hozott ítélet (EBHT 1983., 3595. o.) 12. pontját és a C-255/00. sz. Grundig Italia ügyben 2002. szeptember 24-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-8003. o.) 33. pontját. A támogatás kérdésében lásd a (22. lábjegyzetben hivatkozott) Saumon-ügyben hozott ítélet 12. pontját és a 94/87. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1989. február 2-án hozott ítélet (EBHT 1989., 175. o.) 12. pontját.

28 – Ezen elv érvényességének a közösségi eljárásjogban való kifejezett elismeréséről lásd az Elsőfokú Bíróságnak a T-117/89. sz., Sens kontra Bizottság ügyben 1990. május 10-én hozott ítélete (EBHT 1990., II-185. o.) 20. pontját. Lásd még a 3/86. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1988. június 28-án hozott ítélet (EBHT 1988., 3369. o.) 13. pontját és a 290/87. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 1989. október 5-én hozott ítélet (EBHT 1989., 3083. o.) 11. és 20. pontját.

69. Ennek megfelelően fel kell tenni a kérdést, hogy vajon ez az alapelv okozhat-e rendkívüli nehézségeket a jelen eljáráshoz hasonló eljárásban a felperesnek.

70. Mindenképpen egyet kell értenem a Boironnal és a Bizottsággal abban, hogy a támogatásokból feltételezetten részesülő vállalkozás versenytársa számára olykor nehéznek bizonyulhat annak bizonyítása, hogy az ellentételezés meghaladja a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséből eredő többletköltségeket. A vállalkozások működtetésének költségeire vonatkozó információk ugyanis általában szigorúan bizalmasak.

71. Ugyanakkor a polgári eljárásról szóló új francia törvénykönyv vonatkozó rendelkezéseinek vizsgálata során kiderül, hogy a nemzeti bíróság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítékok megszerzéséhez hasznos bizonyításfelvétel elrendelésére.

72. Maga a kérdést előterjesztő bíróság jelezte ugyanis, hogy a polgári eljárásról szóló új törvénykönyv 10. cikke lehetővé teszi a nemzeti bíróságnak, hogy amennyiben szükségesnek látja, hivatalból minden jogilag megengedhető bizonyításfelvételt elrendeljen.

73. Emellett, amint azt az Urssaf beadványában világosan kifejti, a polgári eljárásról szóló új törvénykönyv 143–146. cikke lehetővé teszi a bíróságnak, hogy – különösen valamelyik fél kérelmére – az eljárás bármely szakaszában bizonyításfelvételt rendeljen el, amennyiben úgy ítéli meg, hogy nem rendelkezik elegendő bizonyítékkal a határozathozatalhoz. Ezen intézkedések közül a bíróságnak lehetősége van arra, hogy felhívja a felet vagy a jogvitában részt vevő harmadik személyeket valamely irat vagy dokumentum benyújtására (a polgári eljárásról szóló új törvénykönyv 138. cikke).

74. E rendelkezések alapján úgy vélem tehát, hogy a nemzeti bíróságnak tényleges lehetősége van arra, hogy akár valamelyik fél kérelmére, akár hivatalból elrendelve a szükséges bizonyításfelvételt, oly módon járjon el, hogy az egyes felek bizonyos típusú (pl. egy versenytárs igazgatási költségeire vonatkozó) bizonyítékok szolgáltatásánál felmerülő esetleges nehézségei megoldódjanak.

75. Emellett emlékeztetek arra, hogy meghatározott esetekben a támogatás fennállását kizáró, a Bíróság által a fent hivatkozott Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítéletben [29] felsorolt feltételek együttes feltételek. Következésképp

29 – Lásd a fenti 24. lábjegyzetet.

ahhoz, hogy a nemzeti bíróság megállapíthassa, hogy a kérdéses ellentételezés a Szerződés értelmében vett állami támogatást valósít meg, elegendő, ha a kérelmező bizonyítja, hogy ezen feltételek egyike nem teljesül. Márpedig, még ha a kérelmező néha valóban csak nehézségek árán tudja bebizonyítani, hogy a szolgáltató részére fizetett ellentételezés meghaladja a közszolgáltatás miatt fellépő költségeket, számomra akkor sem tűnik elképzelhetőnek a bizonyítékszolgáltatás terén hasonló nehézség felmerülése akkor, ha azt kell bizonyítani, hogy az Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítéletben lefektetett másik három feltétel valamelyike teljesült.

76. A negyedik feltétel például előírja, hogy az ellentételezést egy átlagos vállalkozásnál az említett szolgáltatások teljesítése során felmerülő költségek elemzése alapján kell megállapítani. E kötelező feltétel vizsgálatához nem szükséges hozzáférni olyan bizalmas jellegű adatokhoz, amelyekkel csak a támogatott vállalkozás vagy az állam rendelkezhet. Épp ellenkezőleg, egy ilyen jellegű vizsgálathoz szükséges adatok tipikusan olyanok, amelyeket a piacon működő vagy működni kívánó vállalkozásnak ismernie kell.

77. Végül hozzáteszem, hogy számomra nem meggyőző a Bizottság azon feltevése, amely szerint a kérdéses bizonyítás „negatív bizonyítás", amely következésképp az államot vagy a támogatásból feltételezetten részesülőt terhelné. Véleményem szerint ez az érv pusztán terminológiai kérdést vet fel. Valójában számomra úgy tűnik, a Boiron által a kérdést előterjesztő bíróság előtt bizonyítandó valamennyi tényt pozitív ténynek is lehet tekinteni: a közszolgáltatás címén felmerült költségekhez képest túlzott ellentételezés, a szolgáltató gazdasági előnyének fennállása stb.

78. A fentiekre tekintettel a nemzeti jog bizonyítási teherre vonatkozó általános rendelkezései a kérdést előterjesztő bíróság által említett tartalmukkal számomra nem tűnnek olyan előírásnak, amely „gyakorlatilag lehetetlenné teszi vagy rendkívül megnehezítheti" a jogalanyokat az állami támogatásra vonatkozó közösségi jog alapján megillető jogok védelmét.

79. Következésképp javaslom, hogy a Bíróság a második kérdésre azt a választ adja, hogy a közösségi joggal nem ellentétesek azok a nemzeti rendelkezések, amelyek a közszolgáltatás ellátásáért a vállalkozásoknak nyújtott ellentételezés támogatási jellegére hivatkozó kérelmezőt kötelezik annak bizonyítására, hogy ez az ellentételezés meghaladja az e vállalkozásoknak a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséből eredő költségeit.

V – Végkövetkeztetések

80. Az ismertetett megfontolások fényében javaslom, hogy a Bíróság a Cours de cassation által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre az alábbi választ adja:

„1) A közösségi joggal nem ellentétes, ha az 1998. évi társadalombiztosítási finanszírozásról szóló, 1997. december 19-i 97-1164 törvény 12. cikkében foglalthoz hasonló járulék fizetésére kötelezett gyógyszer-laboratórium annak érdekében, hogy visszatérítsse azt a kifizetett összeget, amely a nagykereskedők által jogtalanul szerzett gazdasági előnynek felel meg, arra hivatkozik, hogy a nagykereskedők járulékfizetési kötelezettségének hiánya állami támogatást valósít meg.

2) A közösségi joggal nem ellentétesek azok a nemzeti rendelkezések, amelyek a közszolgáltatás ellátásáért a vállalkozásoknak nyújtott ellentételezés támogatási jellegére hivatkozó kérelmezőt kötelezik annak bizonyítására, hogy ez az ellentételezés meghaladja az e vállalkozásoknak a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséből eredő költségeit".